

Vabariigi Valitsuse määruse „Laekvere valla, Rägavere valla ja Vinni valla haldusterritoriaalse korralduse ja Vabariigi Valitsuse 3. aprilli 1995. a määruse nr 159 „Eesti territooriumi haldusüksuste nimistu kinnitamine“ muutmise“ eelnõu seletuskiri

1. Sissejuhatus

1.1. Sisukokkuvõte

Vabariigi Valitsuse määruse „Laekvere valla, Rägavere valla ja Vinni valla haldusterritoriaalse korralduse ja Vabariigi Valitsuse 3. aprilli 1995. a määruse nr 159 „Eesti territooriumi haldusüksuste nimistu kinnitamine“ muutmise“ eelnõu (edaspidi *eelnõu*) eesmärgiks on Eesti haldusterritoriaalse korralduse muutmise uue haldusüksuse moodustamisel kohaliku omavalitsuse üksuste (edaspidi ka *omavalitsus*) volikogude algatusel. Eelnõu toetub omavalitsuste initsiatiivile algatada omaalgatuslikult omavalitsuste liitumine moodustamiseks tugevam, võimekam ja jätkusuutlikum omavalitsusüksus.

Eestis on hetkel 15 maakonda ning 213 omavalitsust, mis jagunevad 183 vallaks ja 30 linnaks. Eelnõuga muudetakse haldusterritoriaalset korraldust Lääne-Viru maakonnas. Hetkel kuulub Lääne-Viru maakonda kaks linna ja 13 valda, pärast haldusterritoriaalse korralduse muutmist jääb maakonda kaks linna ja 8 valda (arvestades kavandatavaid muudatusi teistes Lääne-Viru maakonna ühinemispirkondades¹). Omavalitsuste koguarv Eestis väheneb kahe omavalitsuse võrra 211-le, kokku 181 valda ja 30 linna^{2,3}.

Liituvad omavalitsused on⁴:

- 1) Vinni vald (pindala 486,7 km² ja rahvaarv 4819),
- 2) Laekvere vald (pindala 352,4 km² ja rahvaarv 1542),
- 3) Rägavere vald (pindala 173,7 km² ja rahvaarv 865).

Eelnõuga rahuldatakse sisuliselt Vinni, Laekvere ja Rägavere valla esitatud taotlused haldusterritoriaalse korralduse muutmiseks ning moodustatakse Laekvere ja Rägavere valdade liitumisel Vinni vallaga uus haldusüksus nimega Vinni vald (kogupindala 1012,8 km², rahvaarv 7069⁵).

1.2. Eelnõu ettevalmistaja

---

¹ Sõmeru valla ja Rakvere valla ühinemisel moodustub Rakvere vald, Tapa valla ja Tamsalu valla ühinemisel moodustub Tapa vald, mistõttu haldusüksuste nimistust jäetakse Lääne-Viru maakonna valdade loetelust välja ka Sõmeru vald ja Tamsalu vald.

² Arvestades vaid eelnõus esitatud ühinemist. Vabariigi Valitsuse 21.07.2016 määruste nr 82 ja 83 ning 22.12.2016 määruste nr 151-153 jõustumisel väheneb omavalitsuste koguarv Eestis kümne omavalitsuse võrra 203-le, kokku 175 valda ja 28 linna. Vabariigi Valitsusele esitatud Elva valla, Kanepi valla, Lahemaa valla, Põhjaranniku valla, Rakvere valla, Saaremaa valla, Tapa valla, Valga valla, Viljandi valla ja Vinni valla moodustamisel väheneb omavalitsuste koguarv Eestis 30 omavalitsuse võrra 173-le, kokku 148 valda ja 25 linna.

³ Kuna taotletud haldusterritoriaalse korralduse muudatus jõustub 15. oktoobri 2017 toimuva korraliste kohaliku omavalitsuse volikogu valimiste käigus koos teiste haldusreformi käigus läbiviidatavate ühinemistega, siis muutub omavalitsuste koguarv ning valdade ja linnade arv veelgi.

⁴ Elanike arv rahvastikuregistri andmetel 01. detsembri 2016 seisuga.

⁵ Elanike arv rahvastikuregistri andmetel 01. detsembri 2016 seisuga, ühinemise hetkeks võib-olla muutunud.

Eelnõu ja seletuskirja on koostanud Rahandusministeeriumi regionaalhalduse osakonna nõunik Kaie Kungas (e-post kaie.kyngas@rahandusministeerium.ee; tel 611 3080), eelnõu ja seletuskirja koostamises osalesid ka regionaalarengu osakonna õigusnõunik Olivia Taluste (e-post olivia.taluste@rahandusministeerium.ee; tel 611 3092) ja regionaalhalduse osakonna nõunik Ave Viks (e-post ave.viks@rahandusministeerium.ee; tel 611 3079).

Eelnõu õiguslikku kvaliteeti kontrollis Rahandusministeeriumi õigusosakonna jurist Heili Jaamu (e-post heili.jaamu@fin.ee; tel 611 3645). Eelnõu on keeleliselt toimetanud Rahandusministeeriumi õigusosakonna keeletoimetaja Sirje Lilover (e-post sirje.lilover@fin.ee; tel 611 3638).

1.3. Märkused

Eelnõu ei ole seotud muu menetluses oleva eelnõuga ega Euroopa Liidu õiguse rakendamisega.

Eelnõu on seotud Eesti Keskerakonna, Sotsiaaldemokraatliku Erakonna ning Isamaa ja Res Publica Liidu valitsusliidu aluspõhimõtete 2016-2019. aasta 8. peatüki eesmärgiga „Kohalike omavalitsuste otsustusõiguse ja vastutuse suurendamiseks ühiskonnaelu juhtimisel ja korraldamisel viime ellu haldusreformi“.

Moodustatav omavalitsusüksus vastab haldusreformi seaduse §-s 3 sätestatud omavalitsusüksuse miinimumsuuruse kriteeriumile.

Eelnõuga muudetakse Vabariigi Valitsuse 3. aprilli 1995. a määruse nr 159 „Eesti territooriumi haldusüksuste nimistu kinnitamine“ kehtivat redaktsiooni, avaldamismärkega RT I, 29.08.2014, 16, Lääne-Viru maakonda käsitlevas osas.

2. Eelnõu sisu ja võrdlev analüüs

Eelnõu koosneb neljast paragrahvist, millega muudetakse haldusterritoriaalset korraldust, määratakse uuele haldusüksusele nimi ja piirid ning korraldatakse piiride kandmine riigi maakatastri kaardile. Eelnõuga muudetakse ka Vabariigi Valitsuse 3. aprilli 1995. a määrust nr 159 „Eesti territooriumi haldusüksuste nimistu kinnitamine“. Eelnõus sätestatakse haldusterritoriaalse korralduse muutmise jõustumise aeg.

Ülevaade ühinemismenetlusest ja läbirääkimistest

Rägavere Vallavolikogu tegi 20. jaanuari 2016 otsusega nr 3 „Haldusterritoriaalse korralduse muutmise algatamine ning ettepaneku tegemine ühinemisläbirääkimiste alustamiseks“ Vinni Vallavolikogule ettepaneku algatada haldusterritoriaalse korralduse muutmise ning alustada läbirääkimisi haldusterritoriaalse korralduse muutmiseks eesmärgiga moodustada omavalitsuste ühinemise tulemusena uus omavalitsusüksus. Vinni Vallavolikogu nõustus Vinni Vallavolikogu 25. veebruari 2016 otsusega nr 16 „Seisukoha võtmine Rägavere Vallavolikogu 20.01.2016 otsuse nr 3 „Haldusterritoriaalse korralduse muutmise algatamine ning ettepaneku tegemine ühinemisläbirääkimiste alustamiseks““. Laekvere Vallavolikogu tegi 29. märtsi 2016 otsusega nr 11 „Haldusterritoriaalse korralduse muutmise algatamine ning ettepaneku tegemine liitumisläbirääkimiste alustamiseks“ Vinni Vallavolikogule ettepaneku algatada haldusterritoriaalse korralduse muutmise ning alustada läbirääkimisi haldusterritoriaalse korralduse muutmiseks läbi liitumismenetluse. Vinni Vallavolikogu

nõustus Vinni Vallavolikogu 28. aprilli 2016 otsusega nr 36 „Seisukoha võtmine Laekvere Vallavolikogu 29.03.2016 otsuse nr 11, „Haldusterritoriaalse korralduse muutmise algatamine ning ettepaneku tegemine liitumisläbirääkimiste alustamiseks““.

Lähtudes läbirääkimiste ning menetlustoimingute tulemustest, võtsid Laekvere Vallavolikogu 7. detsembril ning Vinni Vallavolikogu ja Rägavere Vallavolikogu 8. detsembril 2016 vastu otsused haldusterritoriaalse korralduse muutmiseks eesmärgil moodustada Laekvere ja Rägavere valla liitumisel Vinni vallaga uus haldusüksus Vinni vald.

Omavalitsusi seob kuulumine samasse Lääne-Viru maakonda ning valdade naabrus. Rägavere ja Laekvere vald piirnevad Vinni vallaga. Nii Rägavere kui ka Laekvere valla elanikud kasutavad Vinni vallas asuvat spordikompleksi, Laekvere valla elanikud läbivad maakonnakeskuse Rakvere linna külastamiseks Vinni valla territooriumi ja praegust Vinni valla keskust Pajustit. Valdadel on ühine kultuuriline identiteet ning sarnane kultuurilis - ajalooline taust. Valdade vahel on toimiv kultuurialane koostöö.

Läbirääkimiste käigus on poolte esindajad seadnud ühiseks eesmärgiks tänaste omavalitsuste tasakaalustatud jätkusuutliku arengu. Sellega soovitakse ühendada tänaste omavalitsusüksuste potentsiaal piirkonna parema arengu- ja konkurentsivõime saavutamiseks ning ettevõtlusele soodsa arengukeskkonna loomiseks. Liitumine loob eeldused pakkuda elanikele paremaid avalikke teenuseid, arendada igapäevaelu ja infrastruktuuri ning on võimalik rakendada kõrgemat finants- ja haldussuutlikkust piirkonna ühtlaseks arendamiseks. Liitumise käigus soovitakse moodustada hästi toimiv ja võimekas kohalik omavalitsus, mis edendab kohaliku demokraatiat, stimuleerides kodanikualgatust ning kodanikuühendusi aktiivsemalt kohalikust elust osa võtma; arendab välja tasakaalustatult jätkusuutlikud erinevad piirkondlikud keskused; pakub elanikele mitmekesisemaid ja kvaliteetsemaid avalikke teenuseid; suurendab valla haldussuutlikkust ning tagab hea avaliku halduse parimate praktikate juurutamise.

Liitumisega seotud võimaliku kaugemates piirkondades avalike teenuste kättesaadavuse halvenemise ärahoidmiseks moodustatakse teeninduskeskused kõigis liituvates omavalitsustes (Ulvis ja Laekveres) ja endistes osavalla keskustes (Tudus, Roelas ja Viru-Jaagupis).

Liitumisläbirääkimiste käigust avalikkuse teavitamiseks on valdade veebilehtedel eraldi alaleht haldusreform ja läbirääkimiste hetkeseisu kajastamiseks. Ühiselt anti välja leht „Haldusreform Rägavere, Laekvere ja Vinni vallas“, mis toimetati kõikidesse piirkonna postkastidesse ja on kättesaadav valdade veebilehtedelt. Ühinemislepingu projekt ja selle lisad olid suunatud avalikustamisele ajavahemikul 10.–30. oktoober 2016.

Haldusreformi ja ühinemislepingu tutvustamiseks toimusid ajavahemikul 12.– 23.oktoober suuremates keskustes (Muuga, Paasvere, Venevere, Vinni, Pajusti, Kadila, Viru-jaagupi, Tudu, Roela, Laekvere, Ulvi) avalikud koosolekud.

Ühinemislepingule esitati 18 ettepanekut. Avalikustamise käigus ühinemislepingule esitatud ettepanekute ja vastuväidete kohta koostati õiend. Ettepanekud vaatas läbi ja tegi oma ettepanekud ettepaneku arvestamise või mitteamrvestamise kohta juhtkomisjon. Õiend esitati ühinemislepingu lisana vallavolikogudele kinnitamiseks.

Eesti territooriumi haldusjaotuse seaduse § 7 lõike 8 ja § 9 lõike 6 punkti 3 kohaselt viidi elanike arvamuse väljaselgitamiseks valdades ajavahemikul 23.–27.november 2016 läbi elanike küsitlus. Elanike arvamuse väljaselgitamise tulemused on esitatud tabelis 1.

Tabel 1. Elanike arvamuse väljaselgitamise tulemused

	Hääleõiguslike elanike arv	Vastanuid	Osaluse %	JAH	%	EI	%
Rägavere	734	46	6,3	30	65,2	16	34,8
Laekvere	1276	82	6,4	77	93,9	5	6,1
Vinni	3992	120	3,0	108	90,0	12	10,0
Kokku	6002	248	4,1	215	86,7	33	13,3

Allikas: Rägavere, Laekvere ja Vinni valla volikogude otsused elanike küsitluste tulemuste kinnitamiseks.

Vinni Vallavolikogu esitasid 13.12.2016 kirjadega Lääne-Viru maavanemale taotluse haldusterritoriaalse korralduse muutmiseks koos Eesti territooriumi haldusjaotuse seaduse § 9 lõike 9 kohaste dokumentidega. Lääne-Viru maavanem edastas 20.12.2016 kirjaga nr 12-1/16-2118-1 oma seisukoha koos maavanemale esitatud ühinemisdokumentatsiooniga Rahandusministeeriumile. Maavanem toetab nimetatud kolme omavalitsuse ühinemist ning leiab, et ühinemise tulemusena tekkiv omavalitsus ühendab valdade potentsiaali piirkonna parema arengu- ja konkurentsivõime saavutamiseks.

Rahandusministeerium on omavalitsusüksuste esitatud haldusterritoriaalse korralduse muutmise taotlused koos lisadega läbi vaadanud ning toetab taotluses esitatud omavalitsuste haldusterritoriaalse korralduse ja sellega seotud piiride muutmist. Esitatud dokumendid on kooskõlas kehtivatest õigusaktidest tulenevate nõuetega.

Vabariigi Valitsuse nõustamiseks haldusreformi seaduse § 5 lõike 4 alusel moodustatud Põhja-Eesti piirkondlik komisjon arutas esitatud haldusterritoriaalse korralduse muutmise seonduvat 19. detsembri 2016 koosolekul. Komisjon toetab volikogude algatatud ühinemist, kuna taotletava ühinemise tulemusel tekib haldusreformi seaduse kriteeriume, eesmärgi ja territoriaalse terviklikkuse põhimõtet täitev ühtne omavalitsus, mis on positiivse mõjuga haldusreformi eesmärkide täitmisele.

Eelnõu §-ga 1 muudetakse haldusterritoriaalset korraldust selliselt, et Laekvere ja Rägavere valla liitumisel Vinni vallaga suureneb Vinni valla haldusterritoorium liituvate omavalitsuste haldusterritooriumi võrra.

Nimetatud valdade volikogud otsustasid 7. ja 8. detsembril 2016 tehtud otsustega taotleda haldusterritoriaalse korralduse muudatust ning kinnitasid ühinemislepingu. Ühinemislepingus on sätestatud, et kohalik omavalitsus on avalik-õiguslik juriidiline isik nimega Vinni vald, mille keskus asub Pajustis. Ühinemislepingus on kokku lepitud, et elanike paremaks teenindamiseks moodustatakse piirkondlikud teeninduskeskused Ulvi külas, Laekvere alevikus (endistes vallakeskustes) ja Tudu alevikus, Roela alevikus ning Viru-Jaagupi alevikus (endistes osavalla keskustes).

Liituvate omavalitsuste ühinemisdokumendid koos ühinemislepinguga on kättesaadavad: <http://delta.andmevara.ee/laane-viru/dokument/829174>.

Eelnõu §-ga 1 määratakse moodustuva haldusüksuse nimeks „Vinni vald“.

Kuna Rägavere ja Laekvere vald liituvad Vinnu vallaga ning Vinni vald kui avalik-õiguslik juriidiline isik jätkab tegevust, siis otsustati nime mitte muuta. Vinni vald on ka hetkel

omavalitsuse nimena kasutusel ning nimevalik on põhjendatud. Kohanimenõukogu tunnistas oma 20. detsembri 2016 koosolekul Tapa valla nime haldusüksusena nimena sobivaks, kuna see on vana asulanimi ja endise valla nimi.

Eelnõu §-ga 2 määratakse uue haldusüksuse piir ning seatakse Maa-ametile ülesandeks korraldada uute piiride kandmine riigi maakatastri kaardile.

Eelnõu §-ga 3 muudetakse Vabariigi Valitsuse 3. aprilli 1995. a määrust nr 159 „Eesti territooriumi haldusüksuste nimistu kinnitamine“ Lääne-Viru maakonna valdade loetelust jäetakse välja sõnad „Rägavere“ ja „Laekvere“.

Eelnõu §-ga 4 sätestatakse eelnõu määrusena ja selle §-de 1 ja 3 jõustumise tähtpäev. Vastavalt Eesti territooriumi haldusjaotuse seaduse § 10 lõikele 1 jõustub Vabariigi Valitsuse määrus haldusterritoriaalse korralduse muutmise kohta Riigi Teatajas avaldamisele järgneval päeval, kuid §-d 1 ja 3, mille järgi Rägavere ja Laekvere valla liitumisel Vinni vallaga moodustatakse ühine Vinni vald ja sellest tulenevalt muudetakse haldusüksuste nimistut, jõustuvad Vinni Vallavolikogu valimistulemuste väljakuulutamise päeval.

3. Eelnõu vastavus Euroopa Liidu õigusele

Eelnõu ei ole seotud Euroopa Liidu õigusega.

4. Määruse mõjud

Eelnõu määrusena vastuvõtmine omab sotsiaalset mõju, samuti mõju majandusele, elukeskkonnale, regionaalarengule ja kohaliku omavalitsuse asutuste korraldusele.

Haldusreformi eesmärk on seadusest tulenevalt toetada kohaliku omavalitsuse üksuste võimekuse kasvu kvaliteetsete avalike teenuste pakkumisel, piirkondade arengueelduste kasutamisel, konkurentsivõime suurendamisel ja ühtlasema piirkondliku arengu tagamisel.

Arvestades haldusreformi seaduse kriteeriume, eesmärkide ja territoriaalse terviklikkuse põhimõtet on Rakvere ja Sõmeru valla ühinemisel üheks omavalitsusüksuseks positiivne mõju haldusreformi eesmärkide täitmisele järgmiste asjaolude lõikes⁶.

Võimekus kvaliteetsete avalike teenuste pakkumisel

Ühinemine võimaldab suurendada ühendvalla võimekust kvaliteetsete avalike teenuste pakkumisel. Tartu Ülikooli RAKE poolt koostatud uuring „Era- ja avalike teenuste ruumilise paiknemise ja kättesaadavuse tagamisest ja teenuste käsitlemisest maakonnaplaneeringutes“⁷ kohaselt on Vinni-Pajusti piirkond täna II tasandi keskus, kuid tagatud on seal mitmed III tasandi keskuse teenused (nt ujula, gümnaasium). Vallakeskuse asukoht asub elanike loomuliku liikumise teel maakonnakeskusesse, mistõttu on nende teenuste tarbimine võimalik ka tagamaa elanikele. Laekvere ja Rägavere vallavalitsused on üldametnikega mehitatud asutused, kus spetsialiseerumist sisuliselt ei toimu. Vinni vallavalitsuses toimib juba täna osaline spetsialiseerumine ning ühinemisega on võimalik saavutada haldussuutlikkuse edasine kasv.

---

⁶ Alljärgnev hinnang tugineb eksperthinnangule, mis on haldusreformi ettevalmistamiseks moodustatud Põhja-Eesti piirkondliku komisjoni poolt heaks kiidetud.

⁷ http://www.fin.ee/public/KOV/Uuringud_ja_analuusid/Teenuskeskuste_uuringu_lopparuanne.pdf

Arvestades vallakeskuse paiknemist maakonnakeskuse lähitagamaal võib arvata, et arvestatavat osa avalikest teenustest (nt huviharidus) tarbitakse ka edaspidi pigem Rakvere linnas.

Teenuste paremat pakkumist võimaldab saavutada ka ühinemisega saavutatav parem investeerimisvõime.

Võimekus piirkondade arengueelduste kasutamisel ja konkurentsivõime suurendamisel ning ühtlasema piirkondliku arengu tagamisel

Territoriaalse terviklikkuse seisukohast on Laekvere ja Rägavere valla liitumine Vinni vallaga põhjendatud: seda toetab inimeste igapäevane liikumine, vald asub maakonnakeskusest tagamaale suunduvate suurte maanteedel. Ka valla keskus paikneb selles võtmes soodsas asukohas. Probleemiks võib kujuneda see, et oma loomult ei ole Vinni-Pajusti inimeste jaoks oluline keskus ja oma maakonnakeskuse läheduses tingib selle, et inimesed liiguvad pigem maakonnakeskusesse.

Ajalooline põhjendus

Moodustav vald asub ajaloolise Virumaa territooriumil. Kihelkondliku jaotuse järgi asub tänane Vinni vald valdavalt Viru-Jaagupi kihelkonnas, Rägavere vald Viru-Jaagupi ja Viru-Nigula kihelkonnas ning Laekvere vald Simuna kihelkonnas. 1938. vallareformi järgselt asusid ühendvalla territooriumil Küti, Rägavere, Roela ja Paasvere vallad. Ühendvald haarab suure enamuse nimetatud valdade territooriumist. Ajalooline taust toetab nimetatud valdade ühinemist, kuna ühendvald haarab valdava osa ajalooliste valdade tervikterritooriumist. Ajalooline liikumissuund on samuti olnud Rakvere linna poole ja vald asub ajaloolistel liikumissuundadel.

Mõju elanike elutingimustele

Siin tuleb arvestada ennekõike territoriaalselt loogikat ja/ või eripärasid avalike teenuste kättesaamisel ja inimeste suhtlemisel kohaliku omavalitsuse üksusega st ühinev KOV üksus peab lähtuma inimeste harjumuspärastest liikumissuundadest.

Arvestades elanike loomulikku liikumissuunda ja töörännet, siis on nii praeguse kui tulevase Vinni valla elanike suund maakonnakeskus Rakvere linn. Loodava valla keskus Vinni-Pajusti piirkonnas arvestab seda loogikat, kuna asub Rakvere linna suunduvate teede osas mugavas postisoonis (Laekvere ja Roela otsemaanteel, Ulvi ja Tudu piirkonna jaoks väike kõrvalepõige). Sama loogika peegeldub kõikidest läbi viidud pendelrände uuringutest⁸.

Spetsiifilisemate teenuste osas on tõmbekeskuseks Rakvere linn, mis on ühistranspordiga kergesti kättesaadav.

Elanike ühtekuuluvustunne

Elanike ühtekuuluvustunde kriteerium soosib kõikide valdade ühendamist tervikuna. Eeldatavasti ei teki lähitulevikus ühtset Vinni valla identiteeti, sest vald kujutab endast pigem mitme keskusega valla mudelit, kus on mitmed oma identiteediga piirkonnad (Rägavere kant, Vinni-Pajusti, Roela, Tudu, Laekvere kant) ja vallas puudub suur ja domineeriv keskus, kes sellist identiteeti hakkaks kujundama. Pigem identifitseeritakse ennast Virumaa elanikena.

Mõju avalike teenuste osutamise kvaliteedile

---

⁸ Statistikaameti (2014) „Toimepiirkondade määramine“, „Tartu Ülikooli regionaalse pendelrände kordusuuring“ (2013)

Vastavalt Tartu Ülikooli RAKE uuringule „Era- ja avalike teenuste ruumilise paiknemise ja kättesaadavuse tagamisest ja teenuste käsitlemisest maakonnaplaneeringutes“⁹ on Vinni-Pajusti ja Laekvere II tasandi keskused ja Ulvi, Roela ja Tudu I tasandi keskused.

Vinni alevikus on juba täna tagatud mitmed III tasandi keskusele omased teenused (gümnaasium, ujula, spordikompleks jm), mis võimaldab antud teenuseid tagada ka tagamaa elanikele, mistõttu teenuste kättesaadavus paraneb ka liituvate Laekvere ja Rägavere valla elanikele.

Mõju haldussuutlikkusele

Mõju haldussuutlikkusele väljendub valla elanike arvu miinimumsuuruse täitmisel ja sellest tingitud võimekuse tõusul tagada kõik vajalikud teenused kõigis ühinenud valdades.

Rägavere ja Laekvere vallavalitsused kujutavad täna endast tüüpilisi väikevalla asutusi, kus ametnike spetsialiseerumist ei toimu. Vinni vallavalitsuses toimub täna teatud valdkondades ehk osaline spetsialiseerumine, kuid samas puuduvad valdkondade eest vastutavad juhid (osakonnajuhatajate tase). Seega võimaldab ühinemisega kaasnev ametnike spetsialiseerumine ja strateegilise juhtimise tasandi tugevdamine parandada haldussuutlikkust kogu ühineva valla kontekstis.

Mõju demograafilisele situatsioonile

Analüüsid näitavad (nt ühinemise tulemuste analüüs Türi valla juhtum, 2015), et demograafiliste protsesside suunamine on vähemalt regionaalse tasandi (regionaalpoliitika) küsimus ning KOV üksused neid protsessi oluliselt mõjutada ei suuda.

Mõju transpordi ja kommunikatsiooni korraldusele

Loodava Vinni valla keskuste ühendus maakonnakeskusega on hea. Endiste vallakeskuste osas on Laekvere ühendus Pajusti alevikuga hea¹⁰. Ulvist Pajustisse otseühendust ei ole, kuid ühinemisleping näeb ette kõikides endistes vallakeskustes teeninduskeskuse säilimise. Samuti säilivad teeninduskeskused endistes Vinni valla osavalla keskustes (Viru-Jaagupi, Tudu, Roela).

Mõju ettevõtluskeskkonnale

Ühinemise mõju ettevõtluskeskkonnale on positiivne, KOV suurus muutub selliseks, et realselt suudetakse vastavaid protsesse juhtida ja mõjutada.

Mõju hariduslikule olukorrale

Ühinemislepingus on kokku lepitud, et säilitatakse jätkusuutlik haridusvõrgustik. Kõik olemasolevad lasteaiad jätkavad tegutsemist. Lasteaia osalustasu ja toetused ühtlustatakse. Liitunud Muuga Põhikool, Laekvere Lasteaed „Rüblik“ ning Laekvere Põhikool, alates 1. septembrist 2016 uue nimega Muuga-Laekvere Kool jätkab tegutsemist koolieelse lasteasutusena ja põhikoolina. Põlula Kool jätkab tegutsemist koolieelse lasteasutusena ja põhikoolina vähemalt õppeaasta 2019/20 lõpuni. Kui 2019/20 õppeaastal on õpilasi vähem kui 35, reorganiseeritakse kool 4-klassiliseks. Tasuta õpilastransport tagatakse õpilase elukohajärgse koolini. Laekvere ja Rägavere piirkonna õpilastele tagatakse tasuta transport õpilase poolt valitud gümnaasiumisse kolme aasta jooksul pärast liitumist, s. o kuni 2020/21 õppeaasta lõpuni.

⁹ http://www.fin.ee/public/KOV/Uuringud_ja_analuusid/Teenuskeskuste_uuringu_lopparuanne.pdf

¹⁰ www.peatus.ee andmetel.

Omavalitsusüksuse organisatsiooniliselt ühtse teenusepiirkonnana toimimine

Täna moodustavad Vinni, Rägavare ja Laekvere vallad igäüks oma teenuspiirkonna. Omavalitsuse ühinemise järgselt on võimalik teatud teenuste (eeskätt ametnikukesksete) teenuste osas kujundada ühine teenuspiirkond. Arvestades loodava Vinni valla vähemalt osaliselt võrgustikupõhist iseloomu siis on uue valla käivitumisel võtmetähtsusega see, kas suudetakse tagada efekt erinevate piirkondade asutuste koordineerimise ja ühisteenuste tagamisel (nt koolide tugiteenused, IT jne).

Vinni-Pajusti mõjupiirkond ei kata ühinevaid omavalitsusi, põhisuund on Rakvere linn, mistõttu loogilist keskus-tagamaa seost ei teki.

Eelnõu ei oma olulist mõju keskkonnale, riigiasutuste korraldusele, riigi julgeolekule ega välissuhetele.

5. Määruse rakendamisega seotud tegevused, vajalikud kulud ja määruse rakendamise eeldatavad tulud

Määruse rakendamiseks teostavad ühinevad kohaliku omavalitsuse üksused vähemalt järgmisi tegevusi:

- 1) valla põhimääruse ja vallavalitsuse hallatavate asutuste põhimääruste kinnitamine;
- 2) arengukava kinnitamine;
- 3) üldplaneeringu koostamine;
- 4) eelarvestrateegia ja eelarve koostamine ja kinnitamine;
- 5) muude õigusaktide ajakohastamine;
- 6) ametiasutuste reorganiseerimine jne.

Eelnõu määrusena vastuvõtmine võib tuua kaasa kulusid kohaliku omavalitsuse üksuste eelarvetele töjõukulude osas (eelpoolnimetatud tegevuste teostamiseks, hüvitised võimalike koondamiste puhul), mis on võimalik katta haldusreformi seaduse § 20–23 sätestatud tingimustel ja korras riigieelarvest eraldatavast ühinemistoetusest.

Eelnõu määrusena vastuvõtmine toob kaasa kulud riigieelarvele. Haldusreformi seaduse § 21 lõike 4 alusel makstakse ühinemise järgselt vähemalt 5000 elanikuga omavalitsustele ühinemistoetust kahekordses määras (100 eurot elaniku kohta). Ühinemistoetuse arvutamisel võetakse aluseks elanike arv rahvastikuregistri andmetel 2017. aasta 1. jaanuari seisuga. Ühinemistoetust arvutatakse iga ühinenud omavalitsusüksuse kohta eraldi ning see ei või olla väiksem kui 300 000 eurot ja suurem kui 800 000 eurot iga ühinenud kohaliku omavalitsuse üksuse kohta.

Rahvastikuregistri andmetel elab 1. detsembri 2016. a seisuga Rägavere vallas 845 inimest, Laekvere vallas 1491 inimest ja Vinni vallas 4733 inimest, kokku 7069 inimest. Vinni valla moodustumisel on riigieelarvest eraldatava ühinemistoetuse summaks umbes 1 073 300 eurot (300 000 + 300 000 + 473 300) eurot¹¹.

---

¹¹ Kuna ühinemistoetuse arvutamisel võetakse aluseks elanike arv rahvastikuregistri andmetel 01.01.2017 seisuga, võib ühinemistoetuse maht Vinni valla osas muutuda, sest üle 3000 elanikuga kuid alla 5000 elanikuga omavalitsustele eraldatakse toetust kahekordses määras vastavalt elanike arvule.

Ühinemistoetus eraldatakse arvestades haldusreformi seaduse § 22 kehtestatud ühinemistoetuse maksmise korda. Ühinemise tulemusena moodustunud kohaliku omavalitsuse üksuse ühinemistoetuse suuruse kinnitab Vabariigi Valitsus korraldusega.

Valla- või linnavalitsus peab ühinemistoetuse saamiseks esitama ühe kuu jooksul pärast ühinemise käigus moodustunud kohaliku omavalitsuse üksuse volikogu valimiste tulemuste väljakuulutamist Rahandusministeeriumile ühinemistoetuse eraldamise taotluse, milles selgitab ühinemistoetuse kasutamise vastavust kohaliku omavalitsuse üksuste ühinemise soodustamise seaduse § 6 lõikele 2.

6. Määruse jõustumine

Eelnõu on kavandatud jõustuma Riigi Teatajas avaldamisele järgneval päeval, välja arvatud eelnõu §-d 1 ja 3. Nimetatud sätted jõustuvad kohaliku omavalitsuse volikogus valimistulemuste väljakuulutamise päeval.

Eelnõu jõustumise tähtajad on sätestatud Eesti territooriumi haldusjaotuse seaduse § 10 lõikes 1.

7. Eelnõu kooskõlastamine, huvirühmade kaasamine ja avalik konsultatsioon

Eelnõu ei saadeta eelnõude infosüsteemi EIS kaudu kooskõlastusringile, kuna see ei puuduta otseselt teiste ministeeriumite valitsemisala. Samuti ei saadeta seda kooskõlastamiseks üleriigilistele kohaliku omavalitsuse üksuste liitudele, kuna tegemist on omavalitsuste omaalgatusliku ühinemise otsustamisega, mille puhul ei ole vajadust teiste ühinemisega mitteseotud omavalitsuste arvamust küsida.